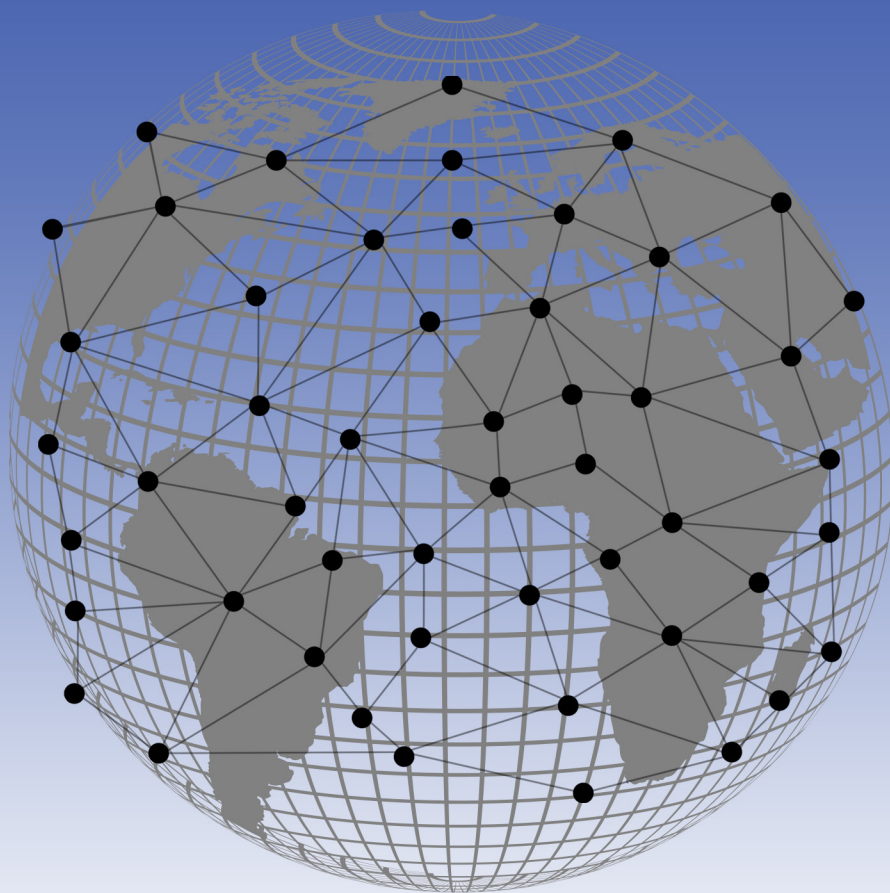

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

پایش تحولات تجارت جهانی (گزارش بیست و چهارم)

ویژه تحریم‌ها علیه روسیه

اسفند ۱۴۰۰

شناسنامه گزارش

مرکز پژوهش های اتاق ایران

عنوان:

پایش تحولات تجارت جهانی
(گزارش بیست و چهارم)

مدیریت اقتصاد کلان و آینده پژوهی

تاریخ انتشار: اسفند ۱۴۰۰

واژه‌های کلیدی: تحریم، ایالات متحده، روسیه، اتحادیه اروپا، بریتانیا، نورد استریم ۲، ذخایر ارزی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

سلسله گزارش‌های "پایش تحولات تجارت جهانی" رویدادهای کلیدی در محیط ژئواکونومیک ایران را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. در این قالب، رویدادهای کلیدی از منظر تاثیرگذاری بر دیپلماسی اقتصادی و موقعیت ژئواکونومیک ایران مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف از تهیه این گزارش که به صورت ماهانه از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر خواهد شد ارائه تصویری روشن از محیط ژئواکونومیک ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران در این فضا است.

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۶	تحریم های ایالات متحده علیه روسیه
۷	تحریم های اتحادیه اروپا علیه روسیه
۹	تحریم های بریتانیا
۱۰	پیامدهای اولیه تحریم ها بر اقتصاد روسیه
۱۲	وضعیت ذخایر ارزی روسیه
۱۵	اروپا در کانون تجارت روسیه

مقدمه

تهاجم روسیه به اوکراین مهم‌ترین شگفتی راهبردی پس از ۱۱ سپتامبر بود. واکنش غرب به این تهاجم در قالب نظام تحریمی یکپارچه و سنگین شرایط جدیدی در اقتصاد سیاسی بین‌الملل پدید آورده است. از همین رو شماره حاضر در قالب ویژه نامه به ابعاد تحریم‌های غرب علیه روسیه و آثار اولیه آنها پرداخته است. شایسته ذکر است که با توجه به ادامه بحران اوکراین، هم‌اکنون نیز موضوع گسترش تحریم‌های روسیه در دستور کار آمریکا، اتحادیه اروپا و برخی همپیمانان آنها قرار دارد. لذا در فرصت مناسب این گزارش به روز خواهد شد.

تحریم‌های ایالات متحده علیه روسیه

تحریم‌های ایالات متحده علیه روسیه به مراتب از تحریم‌های اتحادیه اروپا شدیدتر بوده و طیف وسیعی از حوزه‌های تعامل اقتصادی روسیه با اقتصاد جهانی را در بر می‌گیرد. این تحریم‌ها را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد:

۱- تحریم‌های مالی

در قالب تحریم‌های مالی، ایالات متحده نه تنها بانک مرکزی روسیه را تحریم کرده است، بلکه Seber bank، بزرگ‌ترین بانک روسی که حدود یک سوم دارایی‌های بانکی روسیه را در دست دارد و روابط بسیار گسترده‌ای با اقتصاد جهانی برقرار کرده را مورد تحریم قرار داد. با این تحریم، دسترسی این بانک و ۲۵ زیرمجموعه آن به سیستم دلاری قطع می‌شود. افزون بر این با تحریم دومین بانک بزرگ روسی موسوم به VTB تمام دارایی‌های دلاری این بانک ضبط می‌شود و هرگونه دادوستد مالی با آن ممنوع می‌گردد.

بخش دیگری از تحریم‌های مالی ایالات متحده معطوف به ایجاد محدودیت‌های جدی در دسترسی ۱۴ شرکت بزرگ روسیه به نظام مالی دلاری است. در قالب این بخش از تحریم‌ها دسترسی ۱۴ شرکت دولتی و مرتبط با دولت روسیه همچون بانک‌های بزرگ این کشور، شرکت گازپروم، بانک کشاورزی روسیه، شرکت نفت گازپروم، شرکت ترانس نفت، شرکت روس تلکام، شرکت روس هیدرو، شرکت راه‌آهن روسیه و طیف دیگری از شرکت‌های بزرگ روسی به نظام مالی جهانی به شدت محدود شده است. این شرکت‌ها به نوعی قلب اقتصاد روسیه به شمار می‌روند. دارایی‌های آنها حدود ۱.۴ تریلیون دلار تخمین زده می‌شود. این شرکت‌ها نمی‌توانند از طریق بازار مالی ایالات متحده درآمد کسب نمایند یا دادوستد معناداری صورت دهند.

۲- تحریم مقامات روسیه

تحریم حلقه اطرافیان پوتین و فرزندان آنها یکی دیگر از تحریم‌هایی است که ایالات متحده علیه روسیه وضع کرده است. در این قالب همچون اتحادیه اروپا، طیف وسیعی از مقامات روسیه و خانواده‌های آنها تحت تحریم قرار گرفته‌اند.

۳- گسترش تحریم‌های بلاروس

ایالات متحده ۲۴ فرد و نهاد بلاروس را نیز در لیست تحریم‌ها قرار داده است این افراد با مجموعه‌های متهم به همکاری با روسیه در تهاجم به اوکراین در ارتباط هستند.

۴- تحریم صنایع تسلیحاتی روسیه

در قالب این تحریم هرگونه صادرات فناوری‌های مرتبط با حوزه نظامی به روسیه از مبدأ آمریکا

یا از مبدأ کشورهایی که از فناوری‌های ایالات متحده استفاده می‌کنند ممنوع می‌گردد.

۵- ممنوعیت صادرات فناوری‌های پیشرفته به روسیه

این ممنوعیت عمدتاً فناوری‌های پیشرفته و با کاربرد دوگانه را در بر می‌گیرد. ایالات متحده ممنوعیت صادرات فناوری‌های پیشرفته به روسیه در حوزه صنعت هوانوردی، صنعت کشتیرانی، نیمه رسانه‌ها، صنعت ارتباطات، فناوری‌های مرتبط با رمزگذاری، لیزر، سنسورهای پیشرفته، فناوری‌های مرتبط با حوزه نوبری هوایی و تکنولوژی‌های مرتبط با حمل‌ونقل دریایی را در قالب تحریم‌های جدید وضع کرده است.

۶- تحریم نورد استریم ۲

خط لوله ۱۱ میلیارد دلاری نورد استریم ۲ که به طول ۷۷۰ کیلومتر کشیده شده و می‌تواند ظرفیت صادرات گاز روسیه به آلمان را دو برابر نماید یکی از موضوعات مورد مناقشه میان ایالات متحده و اروپا بود. پیش از بحران اوکراین نیز ایالات متحده در پی تحریم این خط بود. تهاجم روسیه به اوکراین این فرصت را به ایالات متحده داد. شرکت گازپروم روسیه نیمی از هزینه‌های احداث آن را پرداخته است. این خط آماده عملیاتی شدن بود، اما بحران اوکراین و تحریم شرایطی را فراهم آورد که شرکت نورد استریم اعلام ورشکستگی کرد.

تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه

اتحادیه اروپا دو بسته تحریمی علیه روسیه اعمال کرده است. بسته نخست تحریم‌های اتحادیه اروپا از زمان الحاق کریمه به روسیه علیه این کشور اعمال شده‌اند. بسته تحریمی دوم پس از تهاجم روسیه به اوکراین تصویب شده و هسته اقتصاد روسیه را هدف گرفته است. اتحادیه اروپا سه هدف برای اعمال تحریم‌ها علیه روسیه برشمرده است:

- ۱- جلوگیری از تأمین مالی جنگ این کشور علیه اوکراین
- ۲- تنبیه افرادی که در سطوح مختلف دولت روسیه در ایجاد این جنگ مؤثرند
- ۳- تضعیف بنیان اقتصادی و صنعتی روسیه

در این قالب اتحادیه اروپا چند اقدام تحریمی صورت داده است:

۱- تصویب لیست سیاه متشکل از مقامات روسیه

این لیست تمامی اعضای پارلمان روسیه، طیفی از بازرگانان و ثروتمندان مرتبط با کرملین و مقامات سطح بالا را در بر می‌گیرد. افرادی که در این لیست قرار داده شده‌اند حق سفر به اروپا را ندارند، دارایی‌های آنها در اروپا ضبط می‌شود. اتحادیه اروپا حتی لاوروف وزیر خارجه روسیه و ولادیمیر پوتین را نیز در این لیست قرار داده است. البته این دو مقام همچنان حق سفر به اروپا را

دارند. پس از بشار اسد و لوکاشنکو رهبر بلاروس، ولادیمیر پوتین سومین رهبری است که در این لیست قرار می‌گیرد. این لیست حدود ۶۷۵ نفر را در بر می‌گیرد که اغلب آنها مقامات روسیه‌اند.

۲- تحریم مالی روسیه

تحریم‌های مالی که هسته تحریم‌های اتحادیه را تشکیل می‌دهند با هدف حذف روسیه از نظام مالی جهانی و با هماهنگی آمریکا طراحی و اجرا می‌شوند. تحریم‌های مالی اتحادیه اروپا علیه روسیه سه هدف را دنبال می‌کنند. نخست قطع دسترسی روسیه به بازار سرمایه اتحادیه اروپا، دوم بالابردن هزینه‌های تأمین مالی روسیه از اتحادیه اروپا و سوم تضعیف تدریجی بنیان صنعتی این کشور.

در این قالب اتحادیه اروپا بانک مرکزی روسیه را تحریم کرده است، دسترسی این کشور به سوئیفت را محدود کرده است. در حوزه سوئیفت، اتحادیه اروپا با احتیاط گام برداشته است. در ابتدا آلمان و ایتالیا با قطع دسترسی بانک‌های روسیه به سوئیفت مخالف بودند اما به دلیل فشار فزاینده خیلی از کشورهای اروپایی و نیز ایالات متحده به محدودسازی دسترسی روسیه به سوئیفت رای مثبت دادند. اما بر مبنای اطلاعاتی که تاکنون منتشر شده است اتحادیه اروپا دسترسی هفت بانک روسی به سوئیفت را قطع کرده است. نکته قابل توجه این است که هنوز بانک‌های بزرگ روسی در میان این هفت بانک قرار ندارند. *seber bank* بزرگ‌ترین بانک روسیه که ۵۰ درصد شرکت‌های روسی در آن حساب بانکی دارند و گازپروم بانک که در حوزه انرژی نقش کلیدی در روابط روسیه و اتحادیه اروپا دارد و سومین بانک بزرگ روسیه محسوب می‌شود همچنان به سیستم سوئیفت دسترسی دارند. اما دسترسی دومین بانک بزرگ روسیه به سوئیفت قطع شده است و ۶ بانک مهم دیگر نیز در آینده ای نزدیک به این سیستم دسترسی نخواهند داشت. افزون بر این، طیفی از کشورهای اروپایی به‌صورت یک‌جانبه سیستم بانکی روسیه را تحریم کرده‌اند که بر دشواری‌های این کشور برای تعامل با هسته اقتصاد جهانی می‌افزاید.

روسیه از مدت‌ها پیش برای مقابله با چنین وضعیتی سیستم موسوم به سوئیفت روسی را ایجاد کرده است، که باید دید در شرایط جدید کارایی آن به چه میزان است. چین نیز سیستم پرداخت خاص خود را ایجاد کرده است و امکان خنثی شدن بخشی از تحریم سوئیفت به‌واسطه اتصال بانک‌های روسی به سیستم چینی وجود دارد، اما اتحادیه اروپا و آمریکا بحث‌هایی را در مورد تحریم شرکت‌هایی که در قالب این دو سیستم چینی و روسی با روسیه دادوستد انجام دهند را نیز پیش کشیده‌اند.

افزون بر این امکان نقل‌وانتقال مالی توسط شهروندان روسیه در بانک‌های اروپایی را به‌شدت محدود کرده است و هرگونه خریدوفروش اوراق قرضه توسط بانک‌های روسیه از جمله بانک

مرکزی این کشور در بازار بانکی اروپا را ممنوع کرده است. این اتحادیه حتی ارائه اسکناس یورو به روسیه را نیز ممنوع کرده است.

اتحادیه اروپا، سوییس را نیز به تبعیت از تحریم‌های خود وادار کرده است. سوییس یکی از کشورهای کلیدی اروپایی است که در اثربخشی تحریم‌های مالی علیه روسیه نقش کلیدی دارد. این کشور از آنجاکه عضو اتحادیه اروپا محسوب نمی‌شود و به طور تاریخی نقش بی‌طرفانه‌ای در روابط بین‌الملل داشته تاکنون تمایلی به اجرای تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه نشان نمی‌داد اما در روزهای اخیر در بیانیه‌ای رسمی تعهد خود به تمامی تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه را اعلام کرد. در این قالب در گام نخست حدود ۱۱ میلیارد دلار از دارایی‌های افراد و شرکت‌های روسی در بانک‌های سوییس مسدود می‌شود و دادوستد شهروندان روسیه از طریق سیستم بانکی سوییس مطابق با تحریم‌های اتحادیه اروپا به حداقل ممکن کاهش پیدا می‌کند.

۳- تحریم‌های صادراتی

تحریم‌های صادراتی اتحادیه اروپا علیه روسیه چند حوزه را در بر می‌گیرد:

-تحریم صادرات کالاها و فناوری‌های حوزه پالایش نفت. بر مبنای آمارهای سال ۲۰۱۹ روسیه حدود ۲۴ میلیارد دلار محصولات پتروشیمی در سال به اتحادیه اروپا صادر کرده است. با تحریم‌های جدید صادرات روسیه در این حوزه احتمالاً با مشکلات جدی مواجه خواهد شد.

-تحریم صادرات کالاها و فناوری‌های مورد استفاده در صنعت حمل‌ونقل هوایی و صنعت فضایی

-تحریم صادرات کالاها و فناوری‌های دارای کاربرد دوگانه

-تحریم صادرات کالاها و فناوری‌هایی که ممکن است به ارتقای توان نظامی و توسعه فناوریانه روسیه منجر شود و یا حوزه دفاعی و امنیتی این کشور را توسعه دهد.

- تحریم کالاهای با کاربرد دوگانه مانند نرم‌افزارهای دارای کاربرد در حوزه پهپادها، نرم‌افزارها برای دستگاه‌های رمزگذاری شده و نیمه رسانه‌ها و دستگاه‌های الکترونیک پیشرفته

- منع هرگونه تجارت با مناطقی که روسیه به تازگی از اوکراین جدا کرده است. حتی آژانس‌های توریستی نیز حق مرآوده با این مناطق را ندارند.

- ممنوعیت پرواز ایرلاین‌های روسی به اروپا.

تحریم‌های بریتانیا

دولت بریتانیا که از ابتدای سال ۲۰۲۱ از اتحادیه اروپا جدا شده است، تحریم‌های خاص خود را علیه روسیه اعمال کرده است. این تحریم‌ها هم‌پوشانی‌های قابل توجهی با تحریم‌های اتحادیه اروپا و آمریکا دارد. تحریم‌های بریتانیا به چند دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- بانک‌های بزرگ روسیه مورد تحریم قرار گرفته‌اند، دارایی‌های آنها ضبط شده و از سیستم مالی بریتانیا حذف شده‌اند و به استرلینگ و مکانیسم‌های تسویه از طریق سیستم مالی بریتانیا دسترسی نخواهند داشت.
- ۲- بانک‌های روسی و شرکت‌های بزرگ این کشور از دریافت وام و تأمین مالی از بازار بریتانیا منع شده‌اند.
- ۳- دارایی‌های بیش از ۶۰ فرد و شرکت روسی ضبط شده است.
- ۴- همکاری با هواپیمایی ملی روسیه ممنوع شده است.
- ۵- تمامی مجوزهای صدور کالاها و فناوری با کاربرد دوگانه لغو شده و در آینده نیز امکان صادرات چنین محصولات یا فناوری‌هایی وجود نخواهد داشت.
- ۶- ممنوعیت صادرات فناوری‌های پیشرفته به‌ویژه در حوزه پالایش فراورده‌های نفتی
- ۷- تراکنش بانکی شهروندان روسیه به شدت محدود شده است.
- ۸- بریتانیا از محدودیت دسترسی روسیه به سوئیفت حمایت کرده است.
- ۹- بریتانیا تحریم‌های فوق را بر بلاروس به دلیل حمایت این کشور از روسیه در جنگ با اوکراین نیز اعمال کرده است.

پیامدهای اولیه تحریم‌ها بر اقتصاد روسیه

- سنجش پیامدهای این تحریم‌ها بر اقتصاد روسیه نیازمند گذر زمان است. داده‌هایی که تا کنون منتشر شده نشان از ابهام فزاینده در اقتصاد روسیه و گسست سریع آن از اقتصاد غرب دارد. تا لحظه تنظیم این گزارش تأثیرات اولیه تحریم‌ها را به صورت ذیل می‌توان دسته‌بندی کرد:
- در پی تحریم خط لوله نورد استریم ۲، شرکت مجری این پروژه اعلام ورشکستگی کرده است.
 - کانادا واردات نفت از روسیه را ممنوع کرده است.
 - آسمان اروپا، آمریکا و کانادا به روی پروازهای روسیه بسته شده است.
 - بوئینگ اعلام کرده است که علاوه بر عدم فروش هواپیما به روسیه، به شرکت‌های روسی خدمات پس از فروش ارائه نخواهد داد.
 - ایرباس نیز اعلام کرده است که به همکاری با روسیه پایان خواهد داد.
 - صادرات غلات روسیه بیش از ۵۰ درصد کاهش یافته است. پیش از بحران اوکراین روسیه روزانه ۱۰۰ هزار تن غلات صادر می‌کرد، اما از زمان در گرفتن جنگ به دلیل تحریم‌ها و اختلال در مسیرهای حمل و نقلی، صادرات روزانه روسیه به ۴۰ هزار تن کاهش یافته است. روسیه بزرگ‌ترین صادرکننده غلات در جهان است و سهم ۱۸ درصدی در بازار جهانی دارد. صادرات از اوکراین، دیگر

تولیدکننده بزرگ نیز به صفر رسیده است. این دو کشور در مجموع ۳۰ درصد غلات جهان را تولید می‌کنند. چین اعلام کرده است به تجارت با روسیه ادامه می‌دهد. این کشور تمام محدودیت‌ها بر واردات غلات از روسیه را حذف کرده است. برخی این اقدام را در راستای کاهش فشار بر صادرات غلات روسیه برشمردند.

- شرکت‌های شل و توتال به همکاری با طرف‌های روسی پایان دادند. این بدان معناست که شرکت شل سهام ۲۷,۵ درصدی خود در توسعه میدان گازی ساخالین ۲ را واگذار می‌کند و از همکاری در توسعه این میدان خارج می‌شود. شل سهمی ۵۰ درصدی در یکی از پروژه‌های پتروشیمی روسیه دارد که آن را نیز واگذار خواهد کرد و از این پروژه خارج می‌شود. مهم‌تر آنکه شرکت شل سهمی ۱۰ درصدی به ارزش ۱ میلیارد دلار در پروژه نورد استریم ۲ دارد که آن را نیز واگذار می‌کند. این پروژه به‌تازگی تحریم شده است. شرکت توتال، شرکت بریتیش پترولیوم و شرکت‌های انرژی فعال در صنعت انرژی روسیه نیز اعلام کرده‌اند همکاری با روسیه را پایان خواهند داد یا محدود می‌کنند. شرکت بریتیش پترولیوم به همکاری با روس نفت پایان داده است هرچند این اقدام زانی ۲۵ میلیارد دلاری برای این شرکت به همراه خواهد داشت.

- احداث خط لوله بالتیک که بخشی از نیازهای گازی اروپا به‌ویژه لهستان را از مسیر نروژ تأمین خواهد کرد پس از تحریم نورد استریم ۲ و ورشکستگی این شرکت از سرگرفته شده است. اجرایی شدن این خط در سال ۲۰۱۹ به دلیل نگرانی‌های زیست‌محیطی متوقف شد. شرکت مجری پروژه اعلام کرده است تا اکتبر سال جاری بخشی از این خط عملیاتی خواهد شد و تا ۲۰۲۳ حدود ۱۰ میلیارد مترمکعب گاز از طریق آن به بازار اروپا جریان خواهد یافت. این خط لوله ۹۰۰ کیلومتری گاز نروژ را از طریق دریای شمال و با سرمایه‌گذاری ۱,۸ میلیارد دلاری شرکت‌های دانمارکی و لهستانی به لهستان منتقل خواهد کرد و می‌تواند به کاهش وابستگی این کشور به گاز روسیه منجر شود.

- تمامی شرکت‌های بزرگ تولیدکننده میکروچیپ به همکاری با روسیه پایان داده‌اند.
- دو بانک بزرگ چین تأمین مالی برای خرید کالا از روسیه را از بیم مجازات‌های ایالات متحده محدود کرده‌اند. چین حدود ۳۰ درصد از کل صادرات انرژی روسیه را جذب می‌کند و سهم ۲۱ درصدی در تجارت خارجی روسیه دارد. این اقدام بیجینگ زمینه را برای نگرانی بیشتر روسیه فراهم آورده است.

- قیمت گاز در اروپا در پی نگرانی‌های فزاینده از جنگ اوکراین ۳۵ درصد افزایش یافته است.
- شرکت Severstal غول فولاد روسیه به دلیل تحریم شدن مالک این شرکت از سوی اتحادیه اروپا مجبور به توقف صادرات به اتحادیه شده است. این شرکت سالانه حدود ۲,۵ میلیون تن فولاد به اروپا صادر و حدود ۳۰ درصد صادرات این شرکت راهی اروپا می‌شد. مالک این شرکت یکی از

۱۰ ثروتمند روسیه است که روابط نزدیکی با پوتین دارد.

- شرکت مرسک، هرگونه همکاری با روسیه به‌استثنای انتقال اقلام بشردوستانه را متوقف کرد. این شرکت بزرگ‌ترین شرکت در حمل‌ونقل کالا در جهان است. ۷۰۰ فروند کشتی در اختیار دارد و از هر ۵ کانتینری که در جهان جابه‌جا می‌شود یکی توسط این شرکت صورت می‌گیرد. تحریم روسیه از سوی این شرکت ضربه مهمی به روابط اقتصادی روسیه با جهان است. افزون بر این سایر شرکت‌های بزرگ کشتیرانی اروپایی نیز روسیه را تحریم کرده‌اند.

- شرکت‌هایی همچون دی‌اچ‌ال همکاری با روسیه را متوقف کرده‌اند.

- مایکروسافت به همکاری با روسیه پایان داده است.

- اتریش شعبه‌های بزرگترین بانک روسیه در این کشور را تعطیل کرده است.

- برآوردهای بلومبرگ نشان می‌دهد میلیاردهای روسی در پیامد تحریم‌های اخیر حدود ۳۰ درصد ثروت خود، بالغ بر ۸۰ میلیارد دلار را از دست داده‌اند.

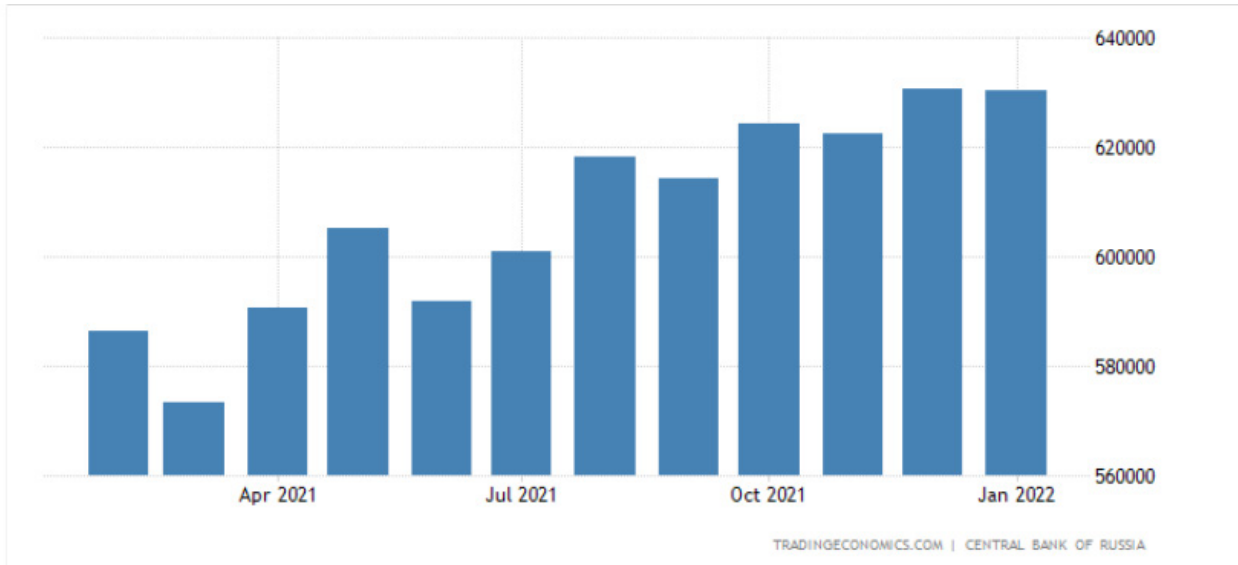
- دسترسی شهروندان روسیه به برخی رمزارزها ممنوع شده است.

وضعیت ذخایر ارزی روسیه

با تحریم بانک مرکزی روسیه، وضعیت ذخایر ارزی این کشور و آینده اقتصادی آن به موضوعی داغ بدل شده است. ذخایر ارزی روسیه در ۲۰۲۱ به بالاترین میزان از زمان فروپاشی شوروی افزایش یافت و به ۶۳۰ میلیارد دلار بالغ شد. حدود ۳۱۱ میلیارد دلار از این میزان به‌صورت اوراق قرضه است. قدرت نقدپذیری اوراق طبعاً کم است و برای نیازهای آنی نمی‌توان از همه آن استفاده کرد. نمودارهای ذیل میزان ذخایر ارزی روسیه و نگهداری آنها در کشورهای مختلف را نشان می‌دهد. حدود ۲۰ درصد ذخایر روسیه را طلا تشکیل می‌دهد. بانک مرکزی روسیه پنجمین دارنده بزرگ طلا در جهان است. بانک مرکزی این کشور حدود ۲۳۰۰ تن طلا در اختیار دارد. حدود ۱۴ درصد ذخایر در اختیار چین قرار دارد و مستقیماً قابل مسدودسازی نمی‌باشد. چین بزرگترین میزان ذخایر ارزی روسیه را نگهداری می‌کند. این میزان مستقیماً از تحریم‌های غرب تأثیر نمی‌پذیرد و روسیه می‌تواند در داد و ستد با چین و کشورهایی که یوان را می‌پذیرند از آن استفاده کند. البته دسترسی به ذخایری که در چین نگهداری می‌شود به آسانی میسر نخواهد بود. تجربه تحریم ایران و ذخایر این کشور در چین این موضوع را به عینه نشان داد.

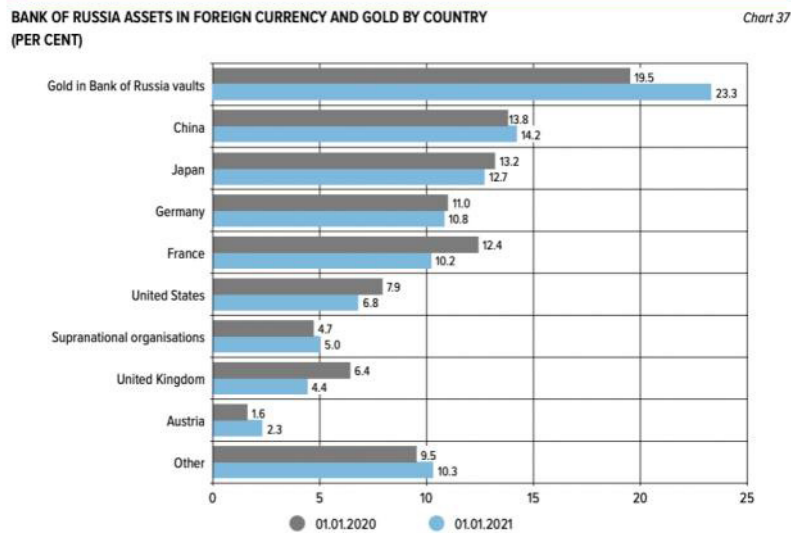
اما نکته قابل‌توجه آنکه حدود ۶۰ درصد ذخایر روسیه در شبکه بانکی گروه ۷ نگهداری می‌شود. از این میزان حدود ۳۰ درصد در بانک‌های خصوصی این مجموعه نگهداری می‌شود. این بدان معناست که احتمالاً روسیه به حدود ۶۰ درصد ذخایر ارزی خود دسترسی نخواهد داشت.

نمودار ۱- روند تحول در ذخایر ارزی روسیه

منبع: Financial Times

نمودار ۲- دارایی‌های بانک مرکزی روسیه در کشورهای مختلف

منبع: Financial Times

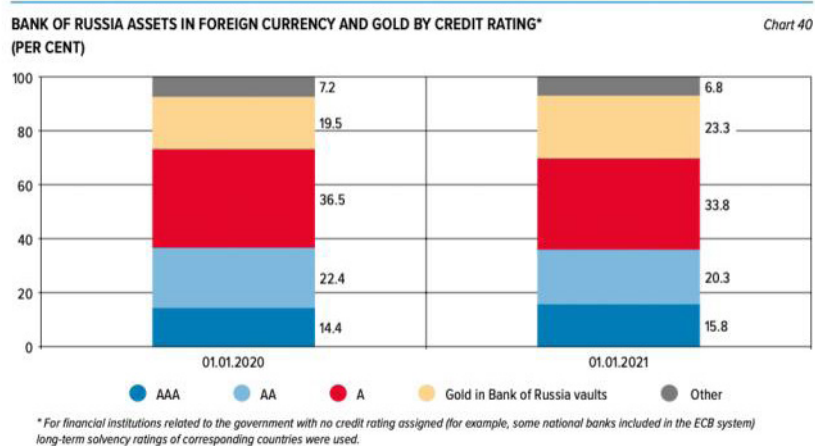
نمودار ۳- دارایی‌های بانک مرکزی روسیه در کشورهای مختلف

Data Template on International Reserves and Foreign Currency Liquidity - Russia	
Current Data: In Millions of US Dollars (end of period)	
I. Official reserve assets and other foreign currency assets (approximate market value)	
	January
A. Official reserve assets	630,207.2
(1) Foreign currency reserves (in convertible foreign currencies)	463,231.1
(a) Securities	311,272.0
of which: issuer headquartered in reporting country but located abroad	
(b) total currency and deposits with:	151,959.1
(i) other national central banks, BIS and IMF	94,661.3
(ii) banks headquartered in the reporting country	0.0
of which: located abroad	0.0
(iii) banks headquartered outside the reporting country	57,297.7
of which: located in the reporting country	
(2) IMF reserve position	5,235.5
(3) SDRs	24,084.5
(4) gold	132,256.5
—volume in millions of fine troy ounces	73.9
(5) other reserve assets (specify)	5,399.7
—financial derivatives	
—loans to nonbank nonresidents	
—other (assets in the form of reverse repo and other accounts receivable)	5,399.7
B. Other foreign currency assets (specify)	5.4
—securities not included in official reserve assets	
—deposits not included in official reserve assets	5.4
—loans not included in official reserve assets	
—financial derivatives not included in official reserve assets	
—gold not included in official reserve assets	
—other	

Updated on 18.02.2022

منبع: Financial Times

نمودار ۴- دارایی‌های بانک مرکزی روسیه در کشورهای مختلف

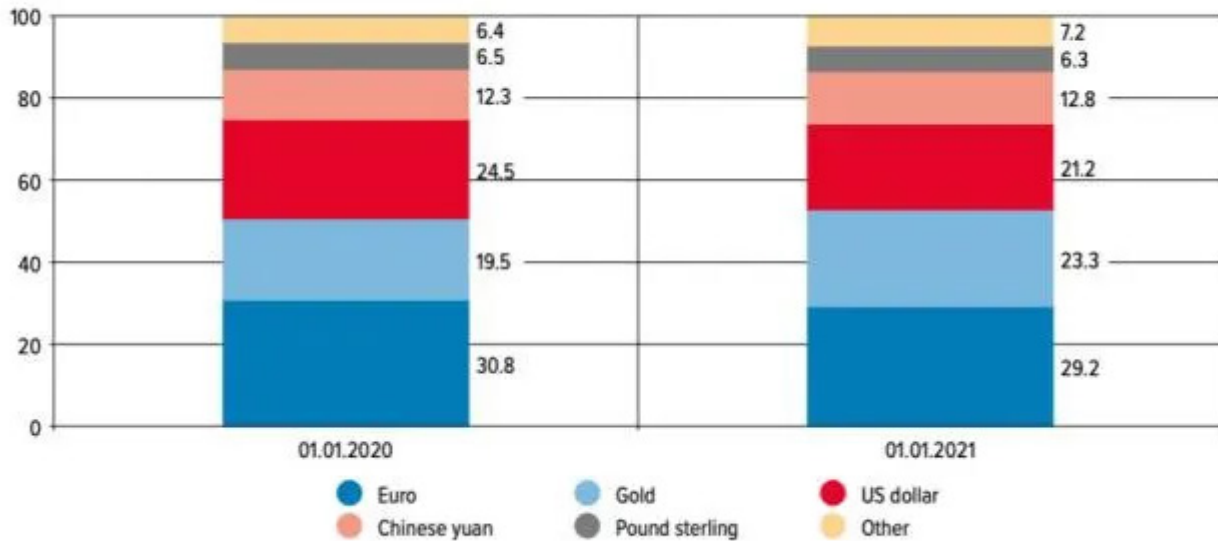

منبع: Financial Times

نمودار ۵- دارایی‌های بانک مرکزی روسیه در کشورهای مختلف

**BANK OF RUSSIA ASSETS IN FOREIGN CURRENCY AND GOLD*
(AS A PERCENTAGE OF THEIR MARKET VALUE)**

Chart 38

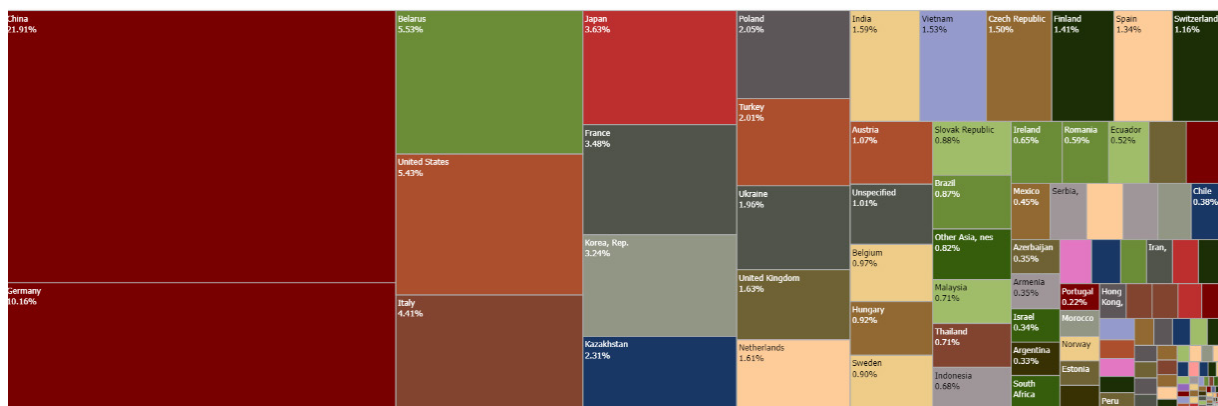
* The breakdown of Bank of Russia assets includes foreign exchange transactions which have not been settled.

منبع: Financial Times

اروپا در کانون تجارت روسیه

بحران اوکراین و تحریم‌های گسترده غرب تبعات تجاری سنگینی برای روسیه و حتی جهان (به دلیل اختلال در زنجیره‌های تامین و توزیع کالا، افزایش قیمت انرژی، افزایش قیمت تمام شده کالاها و خدمات و غیره) خواهد داشت. همان‌گونه که نمودارهای ذیل نشان می‌دهند کشورهای اروپایی، شرکای کلیدی صادراتی و وارداتی روسیه محسوب می‌شوند. تحریم‌های شدید اتحادیه اروپا و پاسخ‌های تحریمی روسیه احتمالاً به این روابط به شدت آسیب خواهد زد و روسیه بیش از گذشته به سوی چین خواهد رفت.

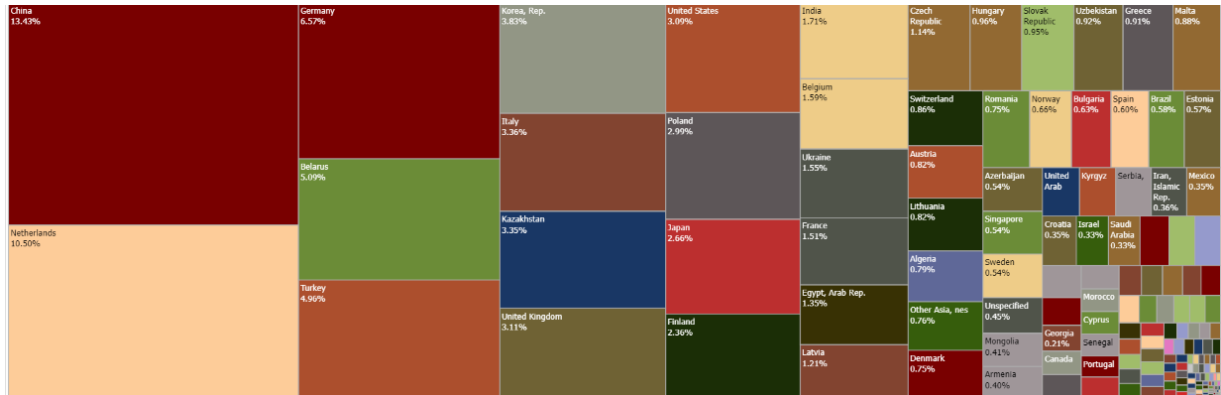
نمودار ۶- شرکای وارداتی روسیه

source: WITS World Bank <https://wits.worldbank.org>

منبع: بانک جهانی

نمودار ۷- شرکای صادراتی روسیه (۲۰۱۹)

منبع: بانک جهانی